

Вступ

УРОК № 1

Тема. **Географія як наука про Землю, її природу, населення та його господарську діяльність, про взаємодію природи і людства. Значення географічних знань та вмінь. Основні друковані та електронні джерела географічної інформації, їхнє значення. (Слайд 1)**

Мета: познайомити учнів з основними об'єктами вивчення географії, складовими географічної науки, основними друкованими та електронними джерелами географічних знань (підручник, географічна карта, енциклопедії, газети, журнали, географічні Інтернет-сайти), давніми та сучасними способами збирання географічної інформації (спостереження, аналіз і порівняння географічних карт, історичних документів, статистичних відомостей, об'єктів та явищ); продовжити формування навичок збирання географічної інформації з різних джерел та визначення її цінності для себе; показати на конкретних прикладах значення географії та географічних знань для життя та раціональної господарської діяльності людини.

Обладнання: підручник, атлас*, стінні карти, енциклопедії, газети «Красезнавство. Географія. Туризм», журнали «Географія та основи економіки в школі», «Географія в школі» видавництва «Основа», комп'ютер із можливістю виходу в Інтернет, мультимедійна дошка.

Тип уроку: комбінований.

Основні поняття та назви: підручник, географічна карта, енциклопедія, Інтернет, спостереження, аналіз і порівняння.

Очікувані результати: учні зможуть: називати об'єкти вивчення географії, складові географічної науки, основні джерела географічних знань, способи збирання географічної інформації; добирати географічну інформацію з різних джерел; визначати її корисність для себе; пояснювати на конкретних прикладах значення географії для життєдіяльності людини.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Учитель оголошує учням тему та основні етапи роботи на уроці, називає поняття і терміни, з якими вони сьогодні працюватимуть, разом з учнями визначає мету і завдання роботи на уроці відповідно до його теми, пропонує переглянути відеофрагмент: <http://video.bigmir.net/show/203202/> (планета Земля, вигляд із космосу).

Учитель коментує зміст фільму, після перегляду звертає увагу на оболонки Землі, про які йшлося у фільмі, та розповідає про послідовність їх вивчення в курсі географії 6 класу.

* Загальна географія. 6 клас : Атлас / Автор-упоряд. А. М. Байназаров. — Х. : Вид-во «Ранок», 2013.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ

Вступне слово вчителя

Сьогодні ви розпочнете вивчати давню і надзвичайно цікаву науку — географію. Вона має на меті вивчення планети Земля, гармонійне поєднання природи, людини і господарства.

Бесіда (Слайд 2)

1. Пригадайте випадки, коли ви у повсякденному житті користувалися терміном «географія». Як ви розумієте цей термін?
2. Представникам яких професій необхідні ґрунтовні географічні знання?

III. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

План вивчення нового матеріалу

1. Географія як наука про Землю, її природу, населення та його господарську діяльність, про взаємодію природи і людства.
2. Значення географічних знань та вмінь.
3. Основні друковані та електронні джерела географічної інформації, їхнє значення.

1. Географія як наука про Землю, її природу, населення та його господарську діяльність, про взаємодію природи і людства

Прийом «Слово вчителя»

Людей з давніх-давен цікавило, які процеси відбуваються на Землі. Спочатку свої думки і спостереження вони передавали від покоління до покоління, а пізніше, з появою писемності, — записували. Згодом науку, яка описувала Землю, почали називати *географією* (грецькою мовою «гео» — Земля і «графо» — пишу). (Слайд 3) Уперше термін «географія» застосував до науки про Землю давньогрецький географ, математик і поет **Ератосфен Кіренський** (близько 276—194 рр. до н. е.), а вчених і людей, які, мандруючи світом, відкривали нові землі, описували їхні природні та інші явища, стали називати *географами*.

Прийом «Евристична бесіда» (Слайди 4—6)

- 1) Пригадайте, як виглядає місцевість, де ви живете, щодня ходите і їздите до школи, навчаєтесь і займаєтесь спортом.
- 2) Чи однорідна ділянка землі? Чи вся вона забудована? Чи є на ній вулиці?
- 3) Чи ці вулиці однакові за шириною і довжиною? Чи пам'ятаєте ви їхні назви? Чи знаєте ви походження цих назв?
- 4) Чи всі будинки на цій вулиці однакові? Чи однакові відстані між ними?
- 5) Чи ростуть за вікнами вашої школи дерева? Чи однакові вони? Чи знаєте ви їхні назви? Чи є ці рослини характерними для цієї місцевості?

Приєм «Роблю висновок»

Учитель підводить учнів до висновку: усе, що перебуває за вікнами наших будинків, і самі будинки як результат господарської діяльності людини, — це географія навколо нас.

ВАРІАНТ 1

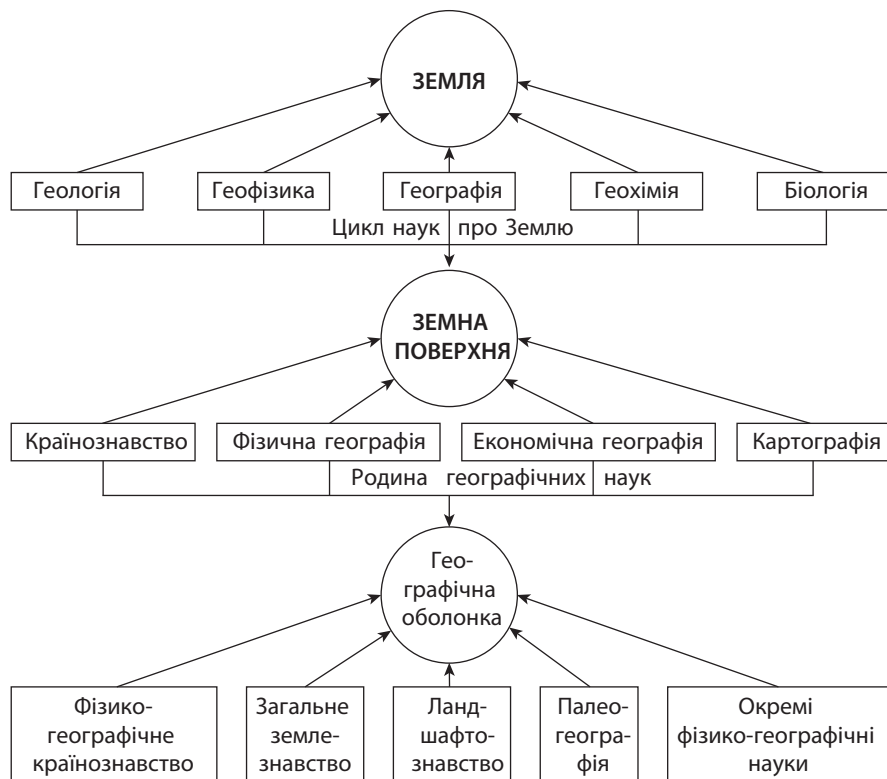
Приєм «Робота в зошиті»

Використовуючи відповідний матеріал підручника, складіть схему «Структура географічної науки».

ВАРІАНТ 2

Приєм «Географічна лабораторія» (Слайди 7—9)

Учитель організовує роботу учнів у парах. Для цього роздруковується необхідна кількість запропонованих схем, кожна пара учнів отримує цю схему і з її допомогою з'ясує, які науки сьогодні є складовими географії. Учні роблять висновки: географія — наука, що об'єднує комплекс наук про Землю; з описової науки географія перетворилася на прикладну.

2. Значення географічних знань та вмінь

Значення географічних знань у нашому житті щодня зростає. Адже людина, яка є складовою частиною природи, дедалі більше змінює та втручається в природне середовище задля забезпечення власного життя і потреб, які з часом також зростають.

ВАРІАНТ 1

Прийом «Евристична бесіда» (Слайди 10, 11)

- 1) Що ви розумієте під поняттями «географічні знання і вміння»?
- 2) Чи використовували ви коли-небудь знання про природу Землі, отримані на уроках природознавства? Розкажіть, коли саме.
- 3) Яке значення мають географічні знання для людини та її життя в природі?
- 4) Які наслідки втручання людини в природу ви знаєте? Чи можуть географічні знання та вміння запобігти негативному впливу господарської діяльності людини на природу?

Прийом «Робота з підручником»

Учитель пропонує учням опрацювати відповідний матеріал підручника, після чого організовує обговорення.

Прийом «Географічна лабораторія» (Слайд 12)

Учитель об'єднує учнів у пари, роздає кожній схему «Зв'язок географії з іншими науками» і пропонує обговорити зміст схеми та усно навести приклади зв'язків економічної і соціальної географії з іншими науками. Попередньо вчитель пояснює учням зміст поняття «економічна і соціальна географія»; це можна зробити за допомогою евристичної бесіди, підвівши шестикласників до самостійного висновку.

Зв'язок географії з іншими науками

ВАРІАНТ 2

 Прийм «Географічний кінозал» (Слайд 13)

Учитель пропонує учням переглянути фрагмент фільму <http://video.bigmir.net/show/203200/> та проаналізувати його, відповівши на запитання:

- 1) Чи багато куточків недоторканої природи збереглося на нашій планеті?
- 2) Яке значення мають географічні знання для людини та її життя в природі?
- 3) Наскільки безпечно змінювати навколишнє природне середовище без урахування основних законів природи? Які це може мати наслідки?

3. Основні друквані та електронні джерела географічної інформації, їхнє значення

ВАРІАНТ 1

 Прийм «Слово вчителя»

(Розповідь учителя супроводжується запитаннями та завданнями.)

Немає іншої науки й навчальної дисципліни, крім географії, для якої б таке велике значення мала географічна карта. Для успішного опанування географії дуже важливим є вміння використовувати географічну карту та орієнтуватися за нею.

- ✦ На уроках з якого предмета ви використовуєте карти? Як називають зібрання всіх цих карт? Чи користувалися ви коли-небудь картами у повсякденному житті?

(Слайд 14) Крім того, працювати з географічною картою дуже цікаво. За умовними знаками на карті ви можете уявити собі і бурхливу річку, і глибоке море, і непрохідний тропічний ліс, і велике й загадкове місто. Вміючи використовувати географічну карту, будь-хто з вас може в невідомій місцевості дістатися потрібного населеного пункту, будинку.

У наш час надзвичайно швидко розвиваються і розширюються джерела географічних знань. Підручник із географії є лише одним із них. В Україні і за її межами видається багато навчальних і наукових книжок із географії. (Слайд 15) Постійними джерелами географічних знань є матеріали газет, журналів, радіо і телебачення, художня та інша література, довідники, енциклопедії, словники, різноманітні географічні й туристські карти, путівники, атласи. Дедалі більше людей у світі, і зокрема в Україні, мають доступ до величезного обсягу географічної інформації в мережі Інтернет.